

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
ANAYASA KOMİSYONU İLE
ADALET KOMİSYONU
ÜYELERİNDEN KURULU KARMA
KOMİSYONU
TUTANAK DERGİSİ

5'inci Toplantı
13 Haziran 2017 Salı

Sayfa

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

I.-GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- KARMA KOMİSYONLAR

A) HAZIRLIK KOMİSYONUNA SEVK

1.- Şırnak Milletvekili Faysal Sarıyıldız hakkında 2016 yılı Ekim, Kasım ve Aralık aylarında beşer birleşimi aşan devamsızlığı sebebiyle Anayasanın 84'üncü ve İç Tüzük'ün 138'inci maddeleri uyarınca gerekli değerlendirmenin yapılması için hazırlık komisyonu kurulması

B) KONU

1.- Hazırlık komisyonunun (3/1022) esas numaralı Van Milletvekili Tuğba Hezer Öztürk'ün devamsızlık dosyası hakkındaki raporuna ilişkin görüşmeler

III.- KARARLAR

A) ÇALIŞMA ESASLARINA İLİŞKİN

1.- Hazırlık komisyonunun konusuyla alakalı konularda yazışma yapabilmesine ilişkin karar

IV.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Mustafa Şentop'un, Van Milletvekili Tuğba Hezer Öztürk'ün savunmasının Ankara Milletvekili Sırrı Süreyya Önder tarafından üstlenildiğine ve savunmanın bir sonraki toplantıda yapılacağına ilişkin açıklaması

**ANAYASA KOMİSYONU İLE ADALET KOMİSYONU ÜYELERİNDEN KURULU KARMA
KOMİSYON**

5'inci Toplantı

13 Haziran 2017 Salı

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Anayasa Komisyonu ile Adalet Komisyonu Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon saat 16.06'da açıldı.

Şırnak Milletvekili Faysal Sarıyıldız hakkında 2016 yılı Ekim, Kasım ve Aralık aylarında beşer birleşimi aşan devamsızlığı sebebiyle Anayasanın 84'üncü ve İç Tüzük'ün 138'inci maddeleri uyarınca gerekli değerlendirmenin yapılması için bir hazırlık komisyonu kuruldu.

Hazırlık komisyonuna konusuyla alakalı konularda yazışma yapma yetkisi verilmesi kabul edildi.

Hazırlık komisyonunun (3/1022) esas numaralı Van Milletvekili Tuğba Hezer Öztürk'ün devamsızlık dosyası hakkındaki raporuna ilişkin görüşmelere başlandı.

Komisyon Başkanı Mustafa Şentop, Van Milletvekili Tuğba Hezer Öztürk'ün savunmasının Ankara Milletvekili Sırrı Süreyya Önder tarafından üstlenildiğine ve savunmanın bir sonraki toplantıda yapılacağına ilişkin bir açıklamada bulundu.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından 17.05'te toplantıya son verildi.

13 Haziran 2017 Salı

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 16.06

BAŞKAN : Mustafa ŞENTOP (İstanbul)

BAŞKAN VEKİLİ : Reşat PETEK (Burdur)

SÖZCÜ : Abdurrahman ÖZ (Aydın)

KÂTİP : Muhammet Emin AKBAŞOĞLU (Çankırı)

BAŞKAN – Karma Komisyonumuzun değerli üyeleri, değerli arkadaşlar; Karma Komisyon Başkanlık Divanımız adına hepinizi hürmetle selamlıyorum.

Toplantı yeter sayımız vardır.

Anayasa ve Adalet Komisyonları üyelerinden kurulu Karma Komisyonun 26’ncı Yasama Dönemi İkinci Yasama Yılı 5’inci Toplantısını açıyorum.

Bu toplantımızın çağrı gündemini 8 Haziran 2017 Perşembe günü sizlere ulaştırmaya başladık. Perşembe günü tebliğ yapamadığımız değerli milletvekillerimize cuma günü ulaştık ama gündemi bir kere daha burada hatırlatmak istiyorum.

Birinci madde, malum, “Başkanlık Sunuşları”dır.

İkinci madde; Şırnak milletvekili Faysal Sarıyıldız’ın 2016 yılı Ekim, Kasım, Aralık aylarında beşer birleşimi aşan devamsızlığı sebebiyle Anayasa’nın 84’üncü ve İç Tüzük’ün 138’inci maddeleri uyarınca gerekli değerlendirmenin yapılabilmesi için Komisyonumuza havale edilen Başkanlık Divanının 31/05/2017 tarihli ve 39 numaralı Kararı’yla Başkanlık tezkeresidir.

Bununla ilgili olarak, önceki toplantımızda olduğu gibi bir hazırlık komisyonu kurma mecburiyetimiz var, burada yapacağımız işlem bu.

Üçüncü maddesi de gündemimizin; Van Milletvekili Tuğba Hezer Öztürk’ün 2016 yılı Ekim, Kasım, Aralık aylarında beşer birleşimi aşan devamsızlığı sebebiyle Anayasa’nın 84’üncü ve İç Tüzük’ün 138’inci maddeleri uyarınca gerekli değerlendirme yapılması için Komisyonumuza havale edilen Başkanlık Divanının 24/05/2017 tarihli ve 38 numaralı Kararı’yla Başkanlık tezkeresine ilişkin olarak kurulmuş olan hazırlık komisyonu tarafından hazırlanan ve siz değerli üyelerimize çağrı gündem yazısının ekinde birer nüshasını göndermiş olduğumuz raporu görüşmek ve müzakere neticesinde bir karara bağlamaktır.

Değerli arkadaşlar, bir önceki toplantımızda Komisyonumuza havale edilen dosyalar için uygulanacak mevzuatla ilgili bilgi vermiştim, bunu burada tekrara gerek görmüyorum. Anayasa’nın 84’üncü, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü’nün 138, 151 ve 152’nci maddeleri, onların atf yaptığı diğer İç Tüzük hükümlerine göre burada toplantımızı yürütüyoruz, işlem yapıyoruz.

Değerli arkadaşlar, iki numaralı gündem maddemizle ilgili dilerseniz önce, daha önce yapmış olduğumuz gibi bir hazırlık komisyonu kurmak için karar verelim. Malumunuz, İç Tüzük’ün 132’nci maddesi gereğince, 138’in atfı dolayısıyla, hazırlık komisyonu 5 kişiden meydana gelmektedir. Anayasa gereğince Komisyonunda temsil edilen siyasi partilerin temsil oranlarına baktığımızda –hatırlarsınız- AK PARTİ’ye 3, Cumhuriyet Halk Partisine 1, Halkların Demokratik Partisine 1 üye düşmektedir. Buradaki sayıyı bizim değiştirmek imkânımız yok.

Bu iki numaralı gündemle ilgili herhangi bir müzakereye gerek var mı bilmiyorum. Hazırlık komisyonu oluşturulmasına dair işlem...

MİTHAT SANCAR (Mardin) – Ben ondan önce birkaç konuda birkaç hususu ifade etmek istiyorum.

BAŞKAN – Peki, Sayın Sancar, buyurun.

MİTHAT SANCAR (Mardin) – Teşekkürler.

Sayın Başkan, değerli üyeler; geçen toplantıda Anayasa'ya aykırılık tartışmasını hazırlık komisyonuna bıraktığımız için burada gündeme getirmemiştik. Eğer yine aynı usul izlenecekse şimdi Anayasa'ya aykırılık meselesini 3'üncü gündem başlığında tartışmayı tercih ederiz.

BAŞKAN – Tabii, onu konuşacağız zaten 3'üncü gündem başlığında.

MİTHAT SANCAR (Mardin) – O zaman, bu konuya ilişkin görüşlerimizi paylaşmayı diğer gündem maddesine bırakarak burada usule geçmeyi uygun buluyoruz.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Başka bir söz talebi yok 2 numaralı gündemle ilgili.

II.- KARMA KOMİSYONLAR

A) HAZIRLIK KOMİSYONUNA SEVK

1.- Şırnak Milletvekili Faysal Sarıyıldız hakkında 2016 yılı Ekim, Kasım ve Aralık aylarında beşer birleşimi aşan devamsızlığı sebebiyle Anayasanın 84'üncü ve İç Tüzük'ün 138'inci maddeleri uyarınca gerekli değerlendirmenin yapılması için hazırlık komisyonu kurulması

BAŞKAN - Arkadaşlar, o zaman, bir hazırlık komisyonu oluşturalım. Bunun için, biliyorsunuz, kurayla belirliyoruz, ad çekme suretiyle belirliyoruz. Burada hem yerleşik uygulama hem de farklı uygulama da olmuş ama genel kabul ve geçen toplantıda bizim uyguladığımız, bahsettiğimiz şekilde partilere ayrılan kontenjanları her partinin kendi içerisinde ad çekmek suretiyle belirleme usulüyle tespit etmiştik.

Şimdi, bu, AK PARTİ'li komisyon üyelerimizin isimlerinin bulunmuş olduğu zarf. Çektik: Hakan Çavuşoğlu, Bursa Milletvekili; Yılmaz Tunç, Bartın Milletvekili; Sabri Öztürk, Giresun Milletvekili.

Böylece...

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Sayın Başkanım, benim Adalet Komisyonunda da alt komisyon çalışmalarım var bu İş Mahkemeleri Kanunu'yla ilgili, ona da on beş günlük süre verildi, orada da yoğun bir tempomuz var. Mazeretimin bu manada kabulü için... Çünkü, Yılmaz Bey de aynı alt komisyonda, ben de aynı alt komisyondayım.

BAŞKAN – Ona göre bir planlama yapamaz mısınız?

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – İşte, on beş gün süre verildi...

BAŞKAN – Peki.

Evet, Hakan Çavuşoğlu'nun Adalet Komisyonunun belirlediği alt komisyon çalışmaları sebebiyle mazeret beyanı var.

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – Yılmaz Bey'in de var o zaman, Yılmaz Bey de o komisyonda.

BAŞKAN – Yılmaz Bey'in de var, o hâlde tekrar iki isim çekiyorum:

İbrahim Halil Yıldız, Şanlıurfa Milletvekili.

İsmail Aydın, Bursa Milletvekili.

Değerli arkadaşlar, böylece AK PARTİ’den ad çekme suretiyle belirlediğimiz isimleri burada ifade ediyorum:

- 1) Sabri Öztürk, Giresun Milletvekili.
- 2) İbrahim Halil Yıldız, Şanlıurfa Milletvekili.
- 3) İsmail Aydın, Bursa Milletvekili.

Arkadaşlar, şimdi Cumhuriyet Halk Partili komisyon üyelerimiz içerisinde ad çekiyorum, çektim: Bülent Tezcan.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Benim de mazeretim var Sayın Başkan.

BAŞKAN – Peki, mazeret sebebiyle tekrar bir isim çekiyorum: Namık Havutça, Balıkesir Milletvekili.

NAMIK HAVUTÇA (Balıkesir) – Sayın Başkan, benim de gerçekten önemli bir mazeretim var.

BAŞKAN – Namık Bey’in mazereti sebebiyle bir başka isim çekiyorum: Muharrem Erkek.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Sayın Başkan, 3 kişide de bu sıradan çektiniz.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Sayın Başkan, ben da mazeret sunacağım. Ben görev yaptım.

MURAT GÖKTÜRK (Nevşehir) – Tabii, tabii, yeniden çekin Başkanım.

BAŞKAN – Peki.

Son bir defa daha çekiyorum: Cemal Okan Yüksel, Eskişehir Milletvekili.

Evet, Cumhuriyet Halk Partisinden de Cemal Okan Yüksel, Eskişehir Milletvekili arkadaşımız belirlenmiştir.

Şimdi, Halkların Demokratik Partili komisyon üyelerimiz milletvekilleri içerisinde ad çekiyorum: Mithat Sancar.

Mithat Sancar çıktı, nasıl yapalım?

MİTHAT SANCAR (Mardin) – Önümüzdeki hafta birkaç gün yurt dışında olacağım için...

BAŞKAN – Tamam, zaten tüzük komisyonunda da görev yapmıştınız.

Aycan İrmez, Şırnak Milletvekili.

MİTHAT SANCAR (Mardin) – Burada yoklar kendileri ama kendilerine iletceğiz.

BAŞKAN – Yani bir sorun yok, tamam.

Peki, Halkların Demokratik Partisinden de Aycan İrmez, Şırnak Milletvekili belirlenmiştir.

Böylece, 5 kişiden oluşan hazırlık komisyonunu belirlemiş olduk. İsimleri tekrar ediyorum: Sabri Öztürk, Giresun Milletvekili; İsmail Aydın, Bursa Milletvekili; İbrahim Halil Yıldız, Şanlıurfa Milletvekili; Cemal Okan Yüksel, Eskişehir Milletvekili; Aycan İrmez, Şırnak Milletvekili.

III.- KARARLAR

A) ÇALIŞMA ESASLARINA İLİŞKİN

1.- Hazırlık komisyonunun konusuyla alakalı konularda yazışma yapabilmesine ilişkin karar

BAŞKAN - Değerli arkadaşlar, burada, hazırlık komisyonuna daha önce de olduğu gibi, ihtiyaç duyulması hâlinde konuyla alakalı hususlarda yazışma yapma yetkisini de verelim.

Bunu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Komisyon Başkanlığı olarak hazırlık komisyonuna seçilen değerli üyelerimizin göreve başlamaları için öngörülen sürenin başlaması için görevlendirme yazılarını en kısa süre içerisinde yazıp kendilerine ileticeğiz. Şimdiden çalışmalarında başarılar dilerim.

Böylece 2 numaralı gündemimizi tamamlamış olduk, şimdi 3 numaralı gündem maddemize geçiyoruz.

II.- KARMA KOMİSYONLAR (Devam)

B) KONU

1.- Hazırlık komisyonunun (3/1022) esas numaralı Van Milletvekili Tuğba Hezer Öztürk'ün devamsızlık dosyası hakkındaki raporuna ilişkin görüşmeler

BAŞKAN – Birinci hazırlık komisyonunun Van Milletvekili Tuğba Hezer Öztürk'ün (3/1022) esas numaralı devamsızlık dosyası hakkındaki rapor çalışmasıyla ilgili gündem maddemize başlıyoruz.

Bununla ilgili önce Hazırlık Komisyonu Başkanı Sayın Murat Göktürk'e söz vereyim. Komisyon çalışmasıyla ilgili, raporla ilgili açıklamalar için Sayın Göktürk, buyurun.

MURAT GÖKTÜRK (Nevşehir) – Sayın Başkanım, Komisyonumuzun değerli üyeleri; çalışmamıza başlarken hepinizi saygılarımla selamlıyorum. Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının 24/5/2017 tarihli ve 38 numaralı Kararı'yla Van Milletvekili Tuğba Hezer Öztürk hakkında Karma Komisyonumuza göndermiş olduğu devamsızlık dosyası Hazırlık Komisyonu olarak tarafımıza tevdi edildi ve biz Komisyon üyeleri olarak toplandık, meseleyi enine boyuna incelemeye çalıştık. Toplantıda öncelikli olarak milletvekilinin komisyonlara ve Genel Kurula devamının genel ilke olduğu ve bütün milletvekillerinin bu hususta titiz davranmaları gerektiği hususunda bir kanaat ortaya çıktı. Tabii, Van Milletvekili Tuğba Hezer Öztürk'le ilgili 1/10/2016 tarihinden 31/12/2016 tarihine kadar geçen süre içerisinde 47 birleşime katılmadığı hususuyla ilgili, Başkanlık Divanının tespitiyle ilgili gerekli çalışmayı yaptık ve bu hususun yerinde ve yeterli olduğunu yani yapılan tespitin yerinde ve yeterli olduğunu gördük. Bu noktayla ilgili olarak HDP Grubu adına Komisyonumuza üye olarak katılan üyemiz Mithat Sancar, müşahadeyle açılan Genel Kurul toplantılarının hangilerinin olduğunu Başkanlık Divanından sorulmasıyla ilgili bir talepte bulundu. Bu hususta Komisyonumuz oy çokluğuyla talebin reddine karar verdi. Şöyle ki: Burada çok açık bir şekilde Van Milletvekili Tuğba Hezer Öztürk'ün bu tarihler arasında sürekli olarak yurt dışında olduğuna dair hem kendi beyanları hem de Halkların Demokratik Partisi Genel Merkezinin Başkanlık Divanına göndermiş olduğu bu tarihler arasında yurt dışında görevli olduğunu gösterir yazısı var. Dolayısıyla, müşahade suretiyle Genel Kurul toplantılarında bütün milletvekillerinin Genel Kurulda olduğunun kabulü yönündeki karinenin aksini ortaya koyan ve kendi beyanlarıyla da teyit eden bir durum söz konusu. Usuli gerçeklikle maddi gerçeklik noktasında bir durumla karşı karşıya kaldık. Bir insan aynı anda iki yerde olamayacağına göre ve milletvekilinin Genel Kurulda bulunmadığı da bu noktada sabit olduğuna göre başkaca bir araştırmayı bu noktada gerek görmedik ve diğer hususlarla ilgili olarak da muhalefetin yani Halkların Demokratik Partisinin, bizim, Komisyondaki arkadaşlarımızın ve Cumhuriyet Halk Partisindeki Komisyonda görevli arkadaşlarımızın görüşlerinin tamamını ileride bu tür dosyalara altık oluşturması ve bir kanaat ortaya koyması açısından ayrıntılı bir şekilde işledik ve bunu size tebliğ ettik, gönderdik. Bunu burada tekrar etmek istemiyorum, tekrar okumak istemiyorum.

Netice olarak, Van Milletvekili Tuğba Hezer Öztürk'ün Anayasa'nın 84'üncü maddesi çerçevesinde üyeliğinin düşürülmesini gerektirecek sayıda Genel Kurul toplantılarına katılmadığının ve bu durumunu makul gösterecek geçerli bir mazeretinin bulunmadığının Başkanlık Divanınca tespit edildiği ve bu tespitin Hazırlık Komisyonu için de yeterli ve yerinde olduğuna karar verildi. Bunun

dışında usuli olarak özellikle Van Milletvekili Tuğba Hezer Öztürk Hazırlık Komisyonunda savunma talebinde bulunmadı ama bu hususta biz herhangi bir karar verilmesine yer olmadığıyla yine de karar verdik çünkü 138’inci maddede bu hususla ilgili bir usul düzenlemesi yapılmış. “Karma Komisyonunda ya da Genel Kurulda kendini savunur ya da görevlendireceği bir milletvekiline savundurur” şeklinde bir düzenleme var. Bu hususla ilgili de bu şekilde bir karar vermiş olduk. Anayasa’nın 84’üncü maddesine Meclis çalışmalarına özsüz veya izinsiz olarak bir ay içerisinde toplam beş birleşim günü katılmayan milletvekilinin, milletvekilliğinin düşmesine ilişkin şartların bu şekilde yerine geldiği ancak bu hususta nihai yetkinin Karma Komisyonunda görüşüldükten sonra Genel Kurul üye tam sayısının salt çoğunluğunun oyuyla karar verilebileceğine dair kararımızı verdik ve Karma Komisyonumuza sunuyoruz.

Saygılarımla.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Göktürk.

Sayın Sancar, buyurun.

MİTHAT SANCAR (Mardin) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Değerli üyeler, Hazırlık Komisyonu çalışmaları sırasında tezlerimizi ayrıntılı olarak aktardık, muhalefet şerhine de bunların özetini yazdık. Buradaki tartışmaların ışığında görüşlerimizi daha ayrıntılı bir şekilde Komisyonla paylaşacağız. Üç ana noktada itirazımız var Hazırlık Komisyonu kararına. Bunlardan birincisi, daha öncede dile getirdiğimiz milletvekilliğinin düşmesi konusunda standart bir uygulamanın bulunmaması dolayısıyla keyfi uygulamalara açık bir durumun bulunması. Hangi durumlarda devamsızlıklar düşmeye esas olacak? Devamsızlıktan dolayı, bugüne kadar hangi uygulamalar yapılmış? Bunlara baktığımızda aslında 1961’den bu yana devamsızlık konusunun milletvekilliğini düşürme konusunda bir gerekçe olarak kullanılmadığı, bu yola başvurulmadığı, bunun son derece istisnai bir durum olarak kabul edildiği görülür.

Daha önceki toplantılarda belirttiğim üzere, Parlamento hukukunun esasını yazılı kurallar yanında teamül hukuku, teamül kuralları oluşturur. Aslında Parlamento hukuku çok büyük çoğunluğuyla teamül kurallarından oluşur. Teamül kurallarını dikkate aldığımızda devamsızlık dolayısıyla milletvekilliğinin düşürülmesi uygulamasına değişik dönemlerdeki parlamentolarımızın başvurmadığını görebiliriz. Şimdi, burada önümüzde bulunan bu dosya, Tuğba Hezer Öztürk’ün dosyası, bu teamül hukukundan bir sapma oluşturmaktadır. Bu sapmanın nedeni de siyasi saiklerin belirleyici olmasıdır. Milletvekilliğinin herhangi bir şekilde düşmesi konusunda aslolan kural objektiftir yani bütün milletvekillerine eşit uygulamadır. Anayasa Mahkemesinin 1971 tarihinde verdiği son derece önemli bir içtihat vardır. Siyasi saiklere dayalı dokunulmazlık kaldırma kararları Anayasa’ya aykırı görülmektedir. Aslında bu sadece bizim Anayasa Mahkemesinin kabul ettiği, benimsediği bir ölçüt değildir, aynı zamanda Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi içtihatlarında da istikrarlı bir şekilde yer verilen bir ölçüttür.

Siyasi saikler devreye girdiğinde parlamenter demokrasinin işleyişinin tehlikeye gireceği kabulü burada bu yazılı, içtihadi ve teamüli kuralların dayanağını oluşturmaktadır. Zaten milletvekilliğini düşürme konusunda yaratılan parlamenter güvencelerin temelinde de muhalefeti meclislerdeki çoğunlukların keyfi tutumlarına karşı korumak vardır. Eğer objektif kriterlere uygun bir karar alma imkânı olsaydı o zaman siyasi saikin burada belirleyici olduğunu söyleme imkânımız da olmayacaktı. Ancak dokunulmazlıkların kaldırılması sürecinde de yaşadığımız, tanık olduğumuz gibi partimize yönelik sistemli bir tasfiye kampanyası söz konusudur. Dokunulmazlıkların kaldırılmasıyla ilgili Anayasa değişikliği de bu siyasi saikle hazırlanmış ve sonuç itibarıyla komisyonlardan geçerek Genel

Kurulda kabul edilmiştir. Aynı süreç devamsızlıklar konusunda da işlemektedir. Burada da belli bir partiye yönelik sistemli bir tasfiye kampanyasının söz konusu olduğu açıktır. Bununla ilgili ayrıntılı verileri sunmayı gerekli bile görmüyorum hem Genel Kurulda hem buradaki tartışmalarda, Anayasa Komisyonundaki tartışmalarda bunları yeterince anlattığımız kanısındayız ve tutanaklara da tarihî bir kayıt olarak bu görüşlerimiz, bu tezlerimiz işlenmiştir.

Buda siyasi saikin varlığını gösteren önemli bir nokta olduğu için, müşahadeyle açılan oturumlar tartışmasını da yürüttük, onu da sizlere şöyle, özetle arz edeyim: Biz hazırlık komisyonunda bu listede yer alan devamsızlık hâllerinin hangilerinin müşahadeyle açılan birleşimlere denk geldiğinin tespitini talep ettik, bu konuda Meclis Başkanlığına yazı yazılmasını istedik. Hepiniz biliyorsunuz zaten, Türkiye Büyük Millet Meclisindeki birleşimler yoklamayla veya müşahadeyle açılır. Müşahadeyle açıldığında orada herkes var sayılır. Bu, bir tek hak doğuyor: Devamsız sayılmama hakkı. Orada olup olmadığını araştırmaya gerek görmeden tanınan bir haktır bu. Bir karine olduğunu belirtti biraz önce hazırlık komisyonu başkanı. Hayır, bu, bir karine değil, bir haktır. Bu karine ile hak arasındaki farkı da uzun uzun anlatmayacağım ama somut bir örnekle sizlerin dikkatine sunacağım: Bizim müşahadeyle açılan birleşimlerde devamsız sayılmamamız dışındaki durumlar için, herhangi bir yerde olduğumuzun kanıtlanması konusunda, bu karar, bu hak geçerli değildir. Daha açık anlatayım, mesela, müşahadeyle açılan bir birleşimde bütün, 550 milletvekili ya da kaç milletvekili varsa orada var sayılıyor. Bu demek değildir ki ben dışarıda herhangi bir suç işlediğimde bu durumu o suçun mahallinde bulunmama gerekçesi olarak kullanabilirim. Hayır, dışarıda bir suç işlediğimde ben “Efendim, o gün zaten Genel Kuruldaydım, isterseniz açın bakın, herkes varsayılmıştır...” Bunu iddia etmiyoruz zaten, edemeyiz. Eğer öyle olsaydı karneden söz ederdik. Bu yol açılırsa çok tehlikeli, keyfî uygulamalara da uzanabilecek bir süreç başlatılmış olur. Mesela, müşahadeyle açılan oturumlarda yer almadığını iddia edeceğimiz kişilerle ilgili çok kolay kanıtlama yoluna gidebiliriz, işte, seçim çevresinde çalışma yapıyordur, odasında oturuyordur, basın toplantısı yapmıştır. Bu durumda “Zaten yurt dışında olduğu belliydi, o nedenle, o müşahadeyle açılan oturumların hangileri olduğunu tespit etmeye dahi gerek yok.” şeklindeki argüman bu saydığım mantık ve hukuk kurallarıyla hiçbir şekilde uyusmamaktadır. Müşahadeyle açılmanın tanındığı bir hak vardır bize. Bu hak devamsız sayılmama, o birleşim için devamsız sayılmama hakkıdır. Aksini kanıtladığımızda siz devamsız sayılamazsınız. Başka yerde olduğunuz kanıtlandığında bu hak düşmüyor. Çünkü, maddi bir hakikate işaret etmiyor, bir usulî kabule dayanan hak yaratıyor. “Ben o oturumda maddi olarak varım.” şeklinde bir iddiaya dayanak ve kanıt oluşturmuyor, sadece benim devamsız sayılmama hakkımın tartışmasız kabulünü sağlıyor. O nedenle, belirtilen tarihler arasında hangi birleşimlerin müşahadeyle açıldığını tespit etmeden devamsızlığın dolup dolmadığına karar vermek belirttiğim çerçevedeki bütün kurallara aykırı olacaktır, hem Anayasa’nın ruhunda yer alan milletvekilliğinin düşürülmesinin siyasi saiklere dayalı olmayacağı prensibine hem Parlamento hukukunun yazılı ve teamüli kurallarının tanındığı bu imkâna aykırı davranmış olacağız eğer müşahadeyle açılan oturumları tespit etmeden bir karar verebilirsek.

Öte yandan, bütün dönemler için eğer bu karar alınırsa önümüzdeki dönem, hatta bu dönem için de her milletvekili tahminimce bu tür bir ithama, suçlamaya maruz kalabilecektir. Bizler bunu şöyle somutlaştırabiliriz şimdi: Müşahadeyle açılan oturumlarda bulunmayan, başka yerde bulunduğunu tespit edeceğimiz maddi deliller sunarak devamsızlık itirazımızı sürekli gündemde tutabiliriz.

Bugün bir çoğunluk bu şekilde karar verir, yarın gelecek başka bir çoğunluğa büyük bir silah teslim etmiş olur. Bugünün çoğunluğu yarın azınlığa düştüğünde kendi eliyle teslim edeceği bu silahın mağduru olabilir. O nedenle, objektif bir kural belirlemek gerekiyor, çoğunlukların keyfî hesaplarına imkân tanımayacak bir uygulamanın temelini oluşturmak gerekiyor. Bize, burada Anayasa ve Adalet Komisyonu üyelerinden oluşan Karma Komisyona düşen görev de Parlamento hukukunu bu objektif

temel üzerine kuracak bir karar vermektir. Bugüne kadar bu tartışma ayrıntılı yapılmamıştır, bizim önümüze gelmiştir, bu, bir fırsattır, bir imkândır, bir görevdir. Bu çerçevede, devamsızlık konusunu en azından bu nokta itibarıyla daha objektif bir dayanağa oturtma imkânı yakalarız. Talebimiz açıktır, nettir. Müşahedeyle açılan oturumlarda bütün milletvekilleri devamsız sayılmama hakkını kazanmış olurlar; karine yaratılmış olmaz, hak kazanmış olurlar. Bu hakkın çürütülmesi, aksinin ispatı, maddi vakıalarla değersizleştirilmesi gibi bir imkân ne komisyona ne Genel Kurula tanınmıştır. Eğer buna aykırı bir karar verirsek gerçekten ileride -dilerim benzer uygulamalarla karşılaşmayız ama- ciddi nedamet duyma ihtimalimizin olduğunu dikkatlerinize sunmak isterim. Genellikle bu tür durumlarda dönemin çoğunluğa sahip partisi her zaman çoğunluğa sahip kalacağını var sayar. Anayasa hukuku derslerinde de “Anayasaları sakatlayan en önemli faktörlerin başında o gün Anayasa’yı yapan çoğunluğun ebediyen çoğunluk kalacağını varsayması yatar.” deriz. Aynı şey buradaki tartışmalar için de geçerlidir. Çoğunluğa sırtınızı dayayarak bugün güvencede hissedebilirsiniz kendinizi fakat çoğunluk değiştiğinde çok ciddi bir kaos ya da karmaşa ya da hukuksuzluğu bizzat bugün o kararı verenler yaşarlar. Anayasa referandumu öncesi ve sonrasında yaptığım konuşmalarda, hem burada hem Genel Kurulda bu noktanın altını ısrarla çizdim. Çoğunluğa dayanarak kendine keyfi hareket alanı yaratan anlayışların doğurduğu en tehlikeli sonuçların başında rövanşizm, intikamcılık gelir. Bugün çoğunluğa dayanarak haksızlık yapma imkânını kendinde bulan siyasi partilere veya anlayışa karşı aynı yöntemlerin çoğunluk değiştiğinde uygulanması bu “rövanşizm” dediğim şeyin özünü oluşturur oysa demokratik istikrar eşit, adil ve objektif kurallara ancak dayanabilir, dayandırılabilir. Bundan saptığımız zaman demokratik istikrar da toplumsal barış da zarar görür.

Bu nedenle ben Komisyonumuzun başka bir tartışmaya girmeden İç Tüzük’ün 38’inci maddesini esas alarak bu talebin, milletvekilliğinin düşürülmesini görüşme talebinin Anayasa’ya aykırı olduğunu kararlaştırmasını rica ediyorum; bu talebimiz var. Arzu ederseniz yazılı önerge olarak da sunabiliriz ama sözlü olarak ifade etmek de yine eğer uygun görürseniz yeterlidir bizce.

38’inci maddeyi burada öncelikle tartışmalıyız, daha doğrusu 38’inci maddeye dayanarak Anayasa’ya aykırılık kararı vermek gerektiği kanısındayız. Bu tartışmayı yapmadan diğer aşamalara geçmeyi de İç Tüzük’e ve Anayasa’ya uygun bulmuyoruz.

Evet, dinlediğiniz için teşekkür ederim, saygılar sunarım.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Şancar.

Başka bir söz talebi var mı?

Buyurun Sayın Erkek.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, şimdi, tabii ki Cumhuriyet Halk Partisi olarak düşüncemiz, bir milletvekilinin Parlamento çalışmalarına düzenli katılması temeldir, esastır. Milletvekili olarak görevimiz buradadır ve Meclis çalışmalarına, birleşimlere, oturumlara katılmak doğru olandır. Yalnız bu konuda bir objektif kriter maalesef yok. Objektif kriterler belirlenmeden, bir uygulama birliği sağlanmadan herhangi bir milletvekilinin devamsızlık gerekçesiyle milletvekilliğini düşürmek hakkaniyete uygun mudur? Karma Komisyon bunu ciddi bir şekilde tartışmalıdır.

Şimdi, şöyle bir çelişkiyle de karşı karşıyayız: 30 Mayıs 2017 Salı günü Genel Kurulda Başkanlık Divanı kararları bu konuyla ilgili olarak ayrı ayrı oylanıyor ve İç Tüzük’ün 151’inci ve 154’üncü maddesindeki hükümlerin uygulanmasıyla ilgili. İlgili milletvekilinin tüm izin talepleri reddediliyor, mazeretleri reddediliyor, ödenek ve yolluğunun verilmemesine ilişkin, Genel Kurul, karar veriyor.

Bu kararlar verilirken de kararların dayanağında şöyle bir tespit yapılıyor: “Van Milletvekili Tuğba Hezer Öztürk hakkında İkinci Yasama Yılı ekim, kasım ve aralık aylarına ilişkin olarak Genel Kurulun toplamda 47 birleşimine katılmadığına da dair” diye başlıyor, “Genel Kurulun 47 birleşimine katılmadığının sabit olduğunun tespitiyle.” diyor. Yani Başkanlık Divanının bu tespiti Genel Kurulda oylanıyor ve kabul ediliyor. Biz Karma Komisyon olarak Genel Kurulun iradesinin üzerinde değiliz. Genel Kurulda, burada Başkanlık Divanında...

Genel Kurulunun ben ciddi bir hata yaptığını düşünüyorum. Bu tespiti yapma görevi, yani 47 birleşime katılıp katılmadığının sabit olduğu bu Komisyonunda tespit edilmeliydi, bu Komisyonunda değerlendirilmeliydi. Yani Genel Kurul böyle bir irade ortaya koyduktan sonra biz hazırlık komisyonunda ya da Karma Komisyonunda neyin tespitini yapacağız? Çünkü tespit edilmiş ve Genel Kurulda oylanmış. Bu durumu da ben Karma Komisyonun takdirlerine arz etmek istiyorum.

Evet, 47 birleşim. 47 birleşimden kaç tanesi müşahedeye açıldı, kaç tanesi yoklama yapılarak açıldı? Eğer müşahedeye açılan birleşimlerde yani 550 milletvekili de var kabul ediliyorsa ve bu, Parlamento hukukunun yerleşmiş bir teamülü ise o zaman hazırlık komisyonunun bu 47 birleşimden kaç tanesinin müşahedeye açıldığının, kaç tanesinin yoklamayla açıldığının tespitini yapması gerekirdi, bu da yapılmamıştır. Karma Komisyon bunu da tartışmalıdır ve bu konuda da bir karar ortaya koymalıdır.

Aslında temel sorunumuz, dediğimiz gibi, objektif bir kriter olmaması ve uygulama birliği sağlanmamış olması. Her partiden milletvekillerinin Genel Kurulun birleşimlerine uzun süredir katılmadığını görüyoruz ve biliyoruz. Maddi gerçeğe rağmen, müşahedeye açılan toplantılarda, Genel Kurul çalışmalarında milletvekillerine devamsızlıktan hüküm kurmak doğru mudur hukuken, hakkaniyete uygun mudur? Biz bunların tespitini istedik. Bir de Genel Kuruldaki oylamayla... Zaten düşüncelerimiz, görüşlerimiz raporda da yer almıştır.

Teşekkür ediyorum, şimdilik söyleyeceklerimiz bunlardır.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Erkek.

Başka bir söz talebi?

Sayın Ahmet İyimaya, buyurun.

AHMET İYİMAYA (Ankara) – Anayasa Komisyonunun yani demokrasi komisyonunun bu denli sükûtunu anlamlandıramıyorum, daha detaylı tartışmalar beklerdim şahsen Hocam.

Evet, teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, bir defa, Komisyonumuzun bu gibi işlerde yani dokunulmazlık işinde, milletvekilliğinin düşmesi işindeki fonksiyonunu, niteliğini tartışmak lazım. Şu anda Anayasa Komisyonumuzun görevi yarı yargısal niteliktedir, yarı yargısal nitelikte; tamamen vicdaniliğin ve objektifliğin en derin şekilde işlemesi gereken bir alan, diğer yarısıysa siyasal.

Şimdi, mukayeseli hukuka bakıyorsunuz, aslında parlamenterlik bakımından Genel Kurula devam konusunda iki tane eğilim var. Birincisi, devam zorunluluğu yok. Yani Parlamantonun anası olan İngiltere’de devam zorunluluğu yok. Niye? Parlamento dışında da temsil görevleri var ve nihayet maaş kesme, vesaire var. Bizim anayasal tasarımızda 1876’dan bu yana yani Heyet-i Mebusan Nizamname-i Dâhilisi’nden bu yana devamsızlık asıl ve düşme nedeni. Devam asıl, devamsızlık düşme nedeni, öyle olarak tanzim edilmiş 27’nci ve 28’inci maddelerde. Hatta gelişen modern eğilim, Parlametoda devamsızlığı serbest bırakıp rekabetçi karar nisabı; eğer iktidar gelmezse muhalefet gelerek, çoğunluğu sağlayarak iktidarın politikalarını çökterebilir. Bilakis sıfır nisap Parlametoda

devamı sağlayan bir teşvik olarak görülür. Benim hazırladığım Anayasa çalışmasında nitelikli hâller hariç, bir defa, sıfır nisaplı toplantı yeter sayısı ve bir kişi, iki kişi olur, muhalefet fazlaysa iktidar geride kalır.

Ha, bizim hukukumuz bakımından arkadaşlar “Burada bir standardizasyon olabilir mi?” deniyor. Kesinlikle olamaz. Zaten Anayasa’nın lafzına bakarsanız “Karar verilebilir.” diyor. Somut olay çok iyi değerlendirilecek; yarı yargısal yetki bakımından bir sorun yoksa siyasi takdirde bulunacak, bu da somutun niteliğine göre. Öyle hâl vardır ki düşmesin, öyle hâl vardır ki düşsün. Zaten bizim Parlamento aklı da gelişim yani müktesebat bakımından milletvekillerinin milletvekilliğinin düşmemesi yönünde, var, düşme sebepleri var ama düşmemesi yönünde. Onun için tekdüze veya yeknesak uygulama tezine ben kesinlikle katılmıyorum. Burada aslında iki türlü devamsızlık var -Parlamento hukuku bakımından bu ilk tahlildir Sevgili Hocam- bir, natürel devamsızlık; iki, antisistem devamsızlığı. Denizli’de oturuyor, İstanbul’da oturuyor, sistemle bir sorunu yok, Anayasa’nızın 3’üncü maddesindeki temel değerleriyle bir sorunu yok, o sistem devamsızlığıdır ve sistem devamsızlığında parlamenter hoşgörü takdirle karşılaşır, gerçekten, istisna hâlde düşürülmesi gerekiyorsa düşürülür ama antisistem devamsızlığı, devamsızlıktan çok bence vatandaşlık hukukuyla ilgilidir. Eğer siz devamsızlığı kurulu düzenin temel paradigmalarını, demokratik düzenin değişikliği yöntemleri dışında tasvip edilmeyen araçlara başvuruyor, o nedenle devam edemiyorsanız o antisistem devamsızlığıdır. Aslında bu bir anayasal sorundur ve bu, milletvekilliğinin düşmesi değil vatandaşlığın düşmesiyle ilgilidir.

Ben, bunları ileride mukayeseli hukuka vesile olması, veri oluşturması bakımından zikrediyorum. Uzunca konuşabilirdim. Tabii, elbette ki yüksek Komisyon takdir edecektir ama sistem devamsızlığı ile antisistem devamsızlığının ayırının hazırlanacak raporda mutlaka değinilerek dile getirilmesi lazım, bilhassa hocamız bu konuda daha güzel kriterler getirebilir.

Saygı sunuyorum efendim, hürmet ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın İyimaya.

Buyurun.

MİTHAT SANCAR (Mardin) – Evet, teşekkürler Sayın Başkan.

Her zaman kendisini zevkle dinlediğim Ahmet İyimaya’nın bu göndermesinden sonra tekrar söz alma istediği doğdu bende, ihtiyaç değil, sadece istekten dolayı konuşuyorum. Ama şunun altını çizeyim: Yaptığınız ayırım bizim bugüne kadar karşılaştığımız sorunların da temelinde yatan bir anlayışı üretiyor, hayır, tehlikeli bir ayırım yapıyorsunuz Sayın İyimaya. Çünkü genellikle bu tür ayrımlar keyfi uygulamalara yol açmıştır. Sonuç itibarıyla bu ayırımın ölçütlerini tespit ettiğinizde, bugün, siz egemen siyasi havaya göre karar verirsiniz, yarın siyasi hava değişir, ona göre karar verilir. Hatırlayın efendim 1990’lı yılları; hatırlayın Merve Kavakcı vakasını. O gün, hâkim olan siyasi havaya göre davranılmıştır, vatandaşlığın düşürülmesine kadar gidilmiştir. Bana göre bütün aşamaları hukuka aykırı, hakkaniyete aykırı işlemiştir. Bu görüşlerimi şimdi dile getiriyor değilim, o yıllarda akademide de ısrarla ve istikrarla savundum. Bugün de hava değişti, farklı bir siyasi iklim var, çoğunluklar değişti ama yöntem değişmiyor. Yani o gün siyasi ihtiyacına göre bir milletvekilinin vatandaşlık hakkını bile alma yetkisini kendinde gören bir anlayış sizin yaptığınız ayırımı pekâlâ kullanabilir, diyebilir ki: “Bu antisistem devamsızlığıydı. Efendim, oradaki tavır laik sisteme karşı sistemli bir başkaldırıydı.” diye temellendirildi zaten biliyorsunuz. Şimdi, böyle olduğunda bir objektif kriter koymuş olmuyoruz, bu intikamlaşma döngüsünü beslemiş oluyoruz. Burada seçilen her milletvekili demokratik temsiliyet ilkesinin bir savunucusu ve hak sahibidir, dolayısıyla farklı siyasi görüşlerin Parlamentoda temsiline imkân vermek demokratik sistemin vazgeçilmez şartıdır. Bunların bir kısmı başkalarına düşman

da görünebilir ki düşman değil hasım ve rakip görülmesini ben tercih ederim birbirine. Her zaman demokratik siyasetin işleyişinde “düşman” kavramının çok tehlikeli sonuçlar doğurduğunu savunan bir kişi olarak bunu dile getiriyorum.

Yapılması gereken şey belli; bu devam ve devamsızlık meselesinde objektif kriter siyasi iklimin değişmesinden etkilenmeyecek bir kriter demektir bana göre. “1995’te yapılanın bugün tekrar edilmesi neden mümkün oluyor?” diye sormayı meşru kılacak bir yöntemdir benim önerdiğim yani yarın başka bir çoğunluğun bu sefer aynı yöntemi diyelim ki bugün çoğunluk yarın azınlık olana karşı kullanmasını engelleyecek bir yöntemdir önerdiğimiz.

Uzun uzun konuşmamamızın nedeni şu: Yarın veya öbür gün Komisyon takdir edecek, zaten savunma için de bir başka arkadaş burada söz alacak. Karşılaştırmalı hukuk bakımından tartışmayı da doğrusu... Bugün hangi ülkelerde, devam, hangi ölçütlere dayandırılmıştır; bazılarında çok katıdır, biliyorsunuz yani üç gün gelmemek, bir ayda üç birleşime katılmamak milletvekilliğinin düşme sebebi olabiliyor. Niye böyle yapmışlar, nasıl uygulamışlar; bunları uzun uzun tabii ki konuşmak faydalı olur ama bugünkü gündem bakımından ben bunlardan sarfınazar ettim. Sizinle Sevgili Hocam ayrıca bunları birlikte müzakere ve istişare etmeyi isterim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Sancar.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Müsaade eder misiniz Bülent Bey, Sayın İyimaya bir...

AHMET İYİMAYA (Ankara) – Bir cümle gireceğim Bülentçğim...

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Belki bana da cevap vermek zorunda kalır. Ben de bu konuyla ilgili...

AHMET İYİMAYA (Ankara) – Peki, buyurun.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Yok, hayır, siz...

BAŞKAN – Buyurun Sayın İyimaya.

AHMET İYİMAYA (Ankara) – Şimdi, değerli arkadaşlar, benim ortaya koyduğum aç demokratik sistemden taviz verecek, hukuk devletinden taviz verecek bir yapı değil. Modern Parlamento kararlarıyla milletvekilliğinin devamsızlığa dayalı olarak düşürülmesinin düşünülmesi gerektiğini arz ediyorum, “sistem-antisistem” anlaşılmış, demokratik kriterlere uygun bir sistem anlamında diyorum, yoksa değerlendirme bakımından, hedefler bakımından farklı bir yöne veya ayrıma veya sapmaya işaret etmiyor.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın İyimaya.

Sayın Tezcan, buyurun.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Aslında Çanakkale Milletvekilimiz Muharrem Erkek ayrıntılı açıklama yaptı, o konulara girmeyeceğim, söz de almayacaktım ama Sayın İyimaya’nın biraz önceki söylediği ve ciddi anlamda çok tehlikeli sonuçlara ulaşabilecek yaklaşımı beni şaşırttı açıkçası, Adalet Komisyonu Başkanımızın. Karma komisyonun görevi kimin sistem içinde olduğunu, kimin sistem dışında olduğunu tespit etmek değildir.

AHMET İYİMAYA (Ankara) – Karma komisyon değil.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Hiçbir Meclis komisyonunun sistem içinde olan ile olmayan arasında ayırım yapmak gibi bir görevi yoktur. Bu bakış açısı, çok kesin ve net, keyfi bir alan yaratır. Bizim de başından bu yana bu süreci ele alırken keyfiliği ortadan kaldıracak, objektif ölçütlerin belirlenmesi gerekir dememizin sebebi budur. Görüyoruz ki böyle bir anlayış yerleşecek olursa ileride Parlamento hukukunda yeni keyfi alanların açılması riskiyle karşı karşıyayız.

Sayın İyimaya, konuşmanızın içerisinde dediniz ki: “Özellikle bu konuda bir kriter konamaz. Tam tersine takdir hakkı vermiştir Anayasa.” Doğrudur, Anayasa takdir hakkı vermiştir ama getirdiğiniz sistem ve antisistem ayrımı üzerine yapılan bir yaklaşım, tam da Anayasa’nın verdiği takdir hakkını ortadan kaldıracak ve sınırları daraltacak bir yaklaşımdır. Bunu anlamak mümkün değil, ikisini bağdaştırmak da mümkün değil. Sistemin içinde olana takdir hakkınızı olumlu kullanın, sistemin dışında olana takdir hakkınızı olumsuz kullanın gibi bir yaklaşımı önceden varsayarak dayatan bir anlayıştır. Bu konudaki yaklaşımımızı paylaşmak adına ve katılmadığımızı paylaşmak adına söz aldım.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Tezcan.

Şimdi, değerli arkadaşlar, Genel Kurulda bir yoklama yapılmış ve ara verildi yeter sayı olmadığı için. Bu bakımdan bir ara vermeyi ben öneriyorum.

IV.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Mustafa Şentop’un, Van Milletvekili Tuğba Hezer Öztürk’ün savunmasının Ankara Milletvekili Sırrı Süreyya Önder tarafından üstlenildiğine ve savunmanın bir sonraki toplantıda yapılacağına ilişkin açıklaması

BAŞKAN – Şunu ifade edeyim isterseniz hemen konuyu burada belki biraz toparlamak anlamında: Şimdi, savunma için biliyorsunuz 138’inci maddede de onun atfıyla 134’te de -İç Tüzük’te- milletvekili gerek dokunulmazlığın kaldırılmasında gerekse milletvekilliğinin düşmesiyle ilgili süreçte kendisini savunabilir veya bir üyeye savunması için vekâlet verebilir. Biz bu toplantıyla ilgili olarak Sayın Tuğba Hezer Öztürk’e yazı yazdık, bu hususu da belirten bir yazı yazdık. Kendisinin bize yazmış olduğu bir yazı var. Kendisinin bizzat bulunamayacağı, Sayın Sırrı Süreyya Önder’in kendisini bu konuda savunacağına dair bir yazısı var. Bu sabah da Sayın Sırrı Süreyya Önder’den bir dilekçe geldi Komisyonumuza.

“Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Başkanlığına

Van Milletvekili Sayın Tuğba Hezer Öztürk’ün milletvekilliğinin düşürülmesine dair görüşmelerde savunmasını üstlenmiş bulunuyorum. Hazırlanmam için makul bir sürenin tarafıma verilmesini talep ederim.

Saygılarımla.

Sırrı Süreyya Önder

Ankara

TBMM İdare Amiri”

Biz kendisiyle bu konuda da istişare ettik. Makul süre olarak yarın bunun uygun olacağını, bu savunma için toplanmamızın uygun olacağını kararlaştırdık.

Yalnız şöyle bir husus var 138'inci maddede biliyorsunuz: “Son söz savunmanındır.” diyor. Dolayısıyla müzakereler tamamlandıktan sonra savunmaya bir söz verip arkasından da, savunmadan sonra tekrar bir söz alma, konuşma, müzakere yapmadan doğrudan hemen oylamaya geçmemiz gerekiyor. Bu bakımdan eğer uygun bulursanız ara verelim. İsterseniz bunu bitirip yarın toplantıda devam edebiliriz, bu da olabilir. Bunu bir teklif olarak söylüyorum.

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – Sayın Başkan, bizim yarın saat 10.30'da 5 arkadaşla alt komisyon toplantımız var. Bunu dikkate alalım.

BAŞKAN – İşte, onu, saatini konuşacağız. Tamam.

Sayın Yüksel, buyurun.

CEMAL OKAN YÜKSEL (Eskişehir) – Sayın Başkan, gerçi HDP Grubu bu konuda söz almadı ama hepimiz hukukçuyuz ve hukukçu olmanın gereği olarak mahkemelerde görev yaptık. “Son söz savunmanındır.”dan kasıt; savunma yapılır, komisyon üyelerinin bir kanaati oluşur ve tekrar son kez olarak -yani mahkemelerde de böyledir, sanıklarındır son söz- son söz savunmaya verilir. Dolayısıyla bizim, temsilcinin görüşlerini dinlemeden bir kanaat oluşturmamızın doğru olmadığını düşünüyorum. Dolayısıyla temsilcinin savunmayı yapması, daha sonra son kez bir daha ona söz verilmesinden kasıt budur. Dolayısıyla ben Başkanlığınızın bu görüşüne katılmadığımı arz ediyorum.

BAŞKAN – Hayır, farklı bir şey söylemedim. Son söz her hâlükârda savunmanın olacak.

CEMAL OKAN YÜKSEL (Eskişehir) – Ama ondan önce bir kez daha dinlememiz lazım.

BAŞKAN – Şüphesiz... Onun savunmasından sonra müzakere yapıldığı takdirde hemen oylamaya geçemeyiz, tekrar, bu sefer savunma için kendisine söz vermemiz gerekir. Bu bakımdan bunu söyledim ben burada.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Müzakere edilecek bir şey yok o zaman?

BAŞKAN – O zaman yarın için bir saat belirleyelim, uygun bir saat.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Yarın olsun.

BAŞKAN - Buyurun Sayın Sancar.

MİTHAT SANCAR (Mardin) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Şunu ben de tutanaklara geçsin diye belirtiyim: Sayın Yüksel'in görüşlerine ben de katılıyorum Sayın Başkan yani “Son söz savunmanındır.” demek esasen bütün tartışmalar bittikten sonra bir kez daha kendisine söz vermek demektir. Dolayısıyla eğer “Önce savunmayı dinleyelim, sonra müzakereleri yapalım.” önerisi varsa -ki öyle görünüyor- ben bu öneriyi doğru buluyorum. Yani önce savunmayı dinleyelim, sonra müzakerelere devam edelim.

BAŞKAN – Peki, yarın için saat...

MİTHAT SANCAR (Mardin) – Bizim açımızdan erken olmasında bir sakınca yok.

MEHMET GÖKDAĞ (Gaziantep) – Adalet alt komisyonu var.

BAŞKAN – Adalet alt komisyonu var. O bakımdan, yine 15.00 veya 16.00... 15.00 uygun mudur?

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – Başkanım, biz 15.00'e yetiştiremeyiz çünkü 39 madde. Biz gelmeyeabiliriz.

MİTHAT SANCAR (Mardin) – Savunmayı da o saatte mi dinleyeceğiz?

BAŞKAN – Tabii, savunmayı da yine o saatte... Sayın Önder'e bildirebilirsiniz.

Değerli arkadaşlar, 14 Haziran Çarşamba günü saat 15.00'te toplanmak üzere toplantıyı kapatıyorum.

Kapanma Saati: 17.05

